

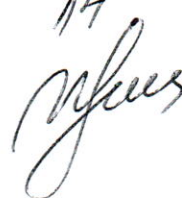
НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. No	52-654-01-36
Дата	11, 05 2026г.

ДО

Г-ЖА МИХАЕЛА ДОЦОВА

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА

52-рото НАРОДНО СЪБРАНИЕ

14³⁷

Уважаема госпожо Председател,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1, т. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание внасяме Законопроект за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите.

Молим законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване.

Вносители:

Звон Бегев
 Петър Иванов
 Кандидат Председател
 Михаела Доцова
 Цвета Зернова
 Даниел Парушев
 Здравко Овчаров
 Гинис Сирван
 Димитър Петров
 Румена Петрова
 Табалин Ковачев
 Милах Кев

Степан Батсёв

Владимир Раков

Тодор Ружиков

Ирина Астава-Димитрова

Иван Баламеев

Румен Миланов

Никол Юзертан

Димитр Кутев

Асен Бабаев

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ПЕТДЕСЕТ И ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект !

Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите

(обн., ДВ, бр. 99 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 30, 51, 53, 59, 105 и 108 от 2006 г., бр. 31, 41, 59 и 64 от 2007 г., бр. 36 и 102 от 2008 г., бр. 23, 42 и 82 от 2009 г., бр. 15, 18 и 97 от 2010 г., бр. 18 от 2011 г., бр. 38 и 56 от 2012 г., бр. 15, 27 и 30 от 2013 г., бр. 61 от 2014 г., бр. 14, 57, 60 и 102 от 2015 г., бр. 59 и 74 от 2016 г., бр. 8, 58 и 103 от 2017 г., бр. 7, 20 и 37 от 2018 г., бр. 17, 45 и 100 от 2019 г., бр. 13 и 52 от 2020 г., бр. 20 и 23 от 2021 г., бр. 20 от 2022 г., бр. 84 и 102 от 2023 г., бр. 70 от 2024 г., изм. и доп. ДВ, бр.13, 16 и 24 от 2026 г.)

§ 1. Създава се чл. 68н:

„Чл. 68н. (1) Забранява се увеличаването на цените на стоки и услуги, предлагани на потребители, когато увеличението не е икономически обосновано.

(2) За увеличение по ал. 1 се приема всяко повишаване на крайната продажна цена на стока или услуга спрямо цена, прилагана от същия търговец за същата стока или услуга в сравним предходен период.

(3) При установяване на увеличение по ал. 2 контролните органи установяват размера, периода и обстоятелствата по увеличението, а търговецът е длъжен да докаже неговата икономическа обоснованост, като приложи информация и доказателства за начина на определяне на цената на стоката или услугата преди увеличението, всички елементи, които я формират и тяхното стойностно изражение и всички елементи и стойностното им изражение на повишената цена.

(4) В случай, че търговецът не изпълни задълженията си по ал. 3, в определения срок, то се приема, че увеличението на цената е необосновано.

(5) Увеличението е икономически обосновано, когато е в пряка и съразмерна причинна връзка с един или повече обективни икономически фактори.

(6) Обективни икономически фактори са:

1. увеличение на доставни или производствени разходи;
2. увеличение на разходите за труд;
3. промени в цените на енергия, горива или суровини;

4. промени в данъци, такси или други публични задължения;
5. промени във валутни курсове или външни икономически условия;
6. други фактори извън контрола на търговеца, които оказват съществено влияние върху разходите или условията за предлагане.

(7) Обосноваността по ал. 4 се преценява чрез съпоставка между увеличението на цената и въздействието на факторите по ал. 5 върху разходите или икономическата дейност на търговеца.

(8) Редът и начинът за извършване на преценката по ал. 7, както и определянето на сравним предходен период, се определят с методика, приета с акт на Министерския съвет.“

§ 2. Създават се чл. 210г, 210д и 210е:

„Чл. 210г. За нарушение на чл. 68н, ал. 1 на виновните лица се налага глоба в размер от 1 000 до 10 000 евро, а на едноличните търговци и юридическите лица - имуществена санкция в размер от 5 000 до 100 000 евро. При повторно нарушение, предвидените санкции се налагат в двоен размер.

(2) Когато нарушението е извършено по отношение на повече от една стока, услуга или търговски обект, за всяко нарушение се налага отделно наказание.

Чл. 210д. Който не предостави информация по чл. 233б или предостави непълна или невярна информация, се наказва с имуществена санкция в размер от 10 000 до 100 000 евро. При повторно нарушение, предвидените санкции се налагат в двоен размер.

Чл. 210е. Който възпрепятства проверка или не изпълни разпореждане по чл. 233а, се наказва с глоба в размер от 1 000 до 5 000 евро, а на едноличен търговец и юридическо лице се налага имуществена санкция в размер от 5 000 до 100 000 евро. При повторно нарушение, предвидените санкции се налагат в двоен размер.“

§ 3. Създават се чл. 233а и 233б:

„Чл. 233а. (1) Длъжностните лица на Комисията за защита на потребителите имат право, в рамките на извършвана проверка или производство по този закон, да разпоредят на всяко физическо или юридическо лице да предостави информация, независимо от нейната форма, която е необходима за целите на проверката или производството.

(2) Информацията по ал. 1 може да включва:

1. данни за нивата на цените за определен период *и/или към определена дата*;
2. информация относно начина на ценообразуване;
3. данни за доставни, производствени и други разходи;

4. информация за компонентите, включени в крайната продажна цена на стоката или услугата;

5. друга информация, свързана с установяване на евентуални нарушения на този закон.

(3) В разпореждането по ал. 1 се определя срок за предоставяне на информацията, който не може да бъде по-кратък от 5 работни дни.

(4) Лицата са длъжни да предоставят изисканата информация в определения срок.

(5) Предоставянето на информация не може да бъде отказано с позоваване на производствена, търговска или друга защитена от закон тайна.

(6) Длъжностните лица по ал. 1 са длъжни да пазят и да не разгласяват информацията, която им е станала известна при или по повод упражняване на правомощията им, освен в предвидените от закона случаи.

(7) Информацията, събрана по реда на този член, се използва само за целите на проверката или производството, както и може да бъде предоставяна на други компетентни институции за техни проверки и производства.

(8) При упражняване на правомощията по този член не се допуска нарушаване на правилата за защита на конкуренцията.

Чл. 233б. (1) Търговците, осъществяващи дейност с предмет търговия на дребно с хранителни стоки, алкохолни и безалкохолни напитки, тютюневи изделия, нехранителни стоки и лекарствени продукти, с оборот за предходната финансова година над 5 112 919 евро са длъжни да публикуват ежедневно до 7.00 часа в машинно четим формат, позволяващ извличане на данни, на интернет страниците си информация за деня за индивидуалните продажни цени на предлагани за продажба стоки от състава на голямата потребителска кошница, определени от Комисията за защита на потребителите.

(2) Всеки търговец по ал. 1 ежедневно предоставя на Комисията за защита на потребителите информацията по ал. 1 в машинно четим формат, позволяващ извличане на данни.

(3) Когато в отделните обекти на търговеца през един и същи период се предлагат едни и същи стоки с различни крайни цени, информацията по ал. 1 се публикува, съответно предоставя отделно за всеки обект.

(4) Комисията за защита на потребителите създава и поддържа публично достъпен интернет портал и публикува ежедневно индивидуалните продажни цени и всички данни, предоставени по реда на ал. 1, 2, 3 и 5.

(5) На интернет портала по ал. 4 се публикува и информация за цената на едро по данни на Държавната комисия по стоковите борси и тържищата (ДКСБТ), индивидуалната продажна цена на дребно и справедливата цена за всяка стока, която се съдържа в списъка на стоките, определени от Комисията за защита на потребителите по ал. 1.

(6) Справедливата цена по ал. 5 се определя по методика, изготвена от Министерство на икономиката, инвестициите и индустрията и утвърдена със заповед на Министъра на икономиката, инвестициите и индустрията.

(7) Търговците, извън тези по ал. 1, могат доброволно да приложат разпоредбите на ал. 1 - 4 в ограничен обхват, като данните, подадени от тях, се публикуват на интернет портала по ал. 4.

(8) Комисията за защита на потребителите дава указания по прилагането на ал. 1 - 3.“

§ 4. В § 13, ал. 1 от допълнителните разпоредби се създават т. 54 и 55:

„54. „Икономически необосновано увеличение“ е увеличение по чл. 68н, при което не е доказана или липсва пряка и съразмерна връзка с обективни икономически фактори.

55. „Сравним предходен период“ е период, който позволява обективна съпоставка на цените при сходни икономически условия, съобразно методиката по чл. 68н, ал. 8.“

Преходни и заключителни разпоредби

§ 5. Министерският съвет приема методиката по чл. 68н, ал. 8 в срок до 3 месеца от влизането в сила на този закон.

§ 6. Законът влиза в сила от 9 август 2026 г. и се прилага до 9 август 2027 г.

Вносители:

Христо Тодоров
Петър Ангелов
Кристина Проданова
Мариана Лазарова
Анна Заремба
Мариан Ангелов

Даниел Парушев

Здравко Отанов

Зичко Симонен

Димитр Кевев

Румяна Петрова

Таблица Козарева

Стефан Беличев

Владимир Вачков

Тодор Джиков

Ирина Димитрова

Иван Големев

Румена Милачева

Никола Юзерган

Антон Кочев

Асен Бабаев

МОТИВИ

към Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите

Настоящият законопроект е обусловен от необходимостта от осигуряване на продължаваща, последователна и ефективна защита на потребителите срещу необосновано увеличение на цените в периода след въвеждането на еврото в Република България, както и от необходимостта от създаване на устойчиви механизми за прозрачност, контрол и обществено доверие в условията на динамична икономическа среда.

Законодателната инициатива не следва да се разглежда като въвеждане на изцяло нов регулаторен режим, а като логично продължение, надграждане и систематизиране на вече въведените механизми в Закона за въвеждане на еврото в Република България. С приемането на този законопроект се цели запазване на правната и институционалната последователност, като временно действащите мерки бъдат интегрирани в общия режим на защита на потребителите за ограничен допълнителен период, необходим за стабилизиране на пазарната среда след приключване на процеса по въвеждане на еврото.

Практиката в редица държави – членки на Европейския съюз, преминали през процес на смяна на националната валута с еврото, показва, че чувствителността на пазара и обществените опасения относно цените не приключват с формалното въвеждане на новата валута или с изтичането на периода на двойно обращение. Напротив, именно в месеците след приключване на първоначалния преходен период често се наблюдават вторични ценови ефекти, включително опити за необосновано увеличение на цените, основани на пазарна инерция, очаквания, информационна асиметрия или затруднена потребителска ориентация.

Сравнителният европейски опит, включително практиките на Хърватия, Словакия, Словения, Литва и Латвия, показва, че поддържането на механизми за наблюдение и контрол върху ценовите процеси за определен период след въвеждането на еврото има съществено значение за ограничаване на инфлационния натиск, стабилизиране на потребителските очаквания и запазване на общественото доверие. В редица случаи именно преждевременното отпадане на контролните механизми е водило до последващи ценови сътресения и обществено напрежение.

В този смисъл предвиденият първоначално срок в действащата специална уредба се явява недостатъчен с оглед актуалната икономическа и пазарна среда. От приемането на първоначалните мерки до настоящия момент настъпиха съществени изменения както в европейската, така и в световната икономическа обстановка, включително:

- продължаващ инфлационен натиск в рамките на Европейския съюз;
- висока волатилност на цените на енергията и суровините;
- нарушения във веригите за доставки;
- засилена геополитическа нестабилност;
- значителни колебания в транспортните и логистичните разходи;
- повишена несигурност на международните пазари.

Всички тези фактори увеличават риска от пазарни изкривявания и създават предпоставки за опити за необосновано увеличение на цените, особено в период на валутен преход и засилена обществена чувствителност.

Поради това е необходимо действието на мерките да бъде продължено за допълнителен едногодишен период след приключване на режима по Закона за въвеждане на еврото в Република България. Това удължаване има временен, преходен и пропорционален характер и цели да предотврати възникването на изкуствен ценови шок непосредствено след отпадането на първоначалния специален режим.

Предложената уредба не въвежда административно определяне или регулиране на цените, нито създава механизъм за държавно ценообразуване. Законопроектът изрично допуска всяко увеличение на цените, когато то е икономически обосновано и съразмерно на реални икономически фактори. Целта на закона е не ограничаване на свободния пазар, а гарантиране на прозрачност, доказуемост и защита срещу необосновани и спекулативни ценови увеличения в чувствителен икономически период.

В тази връзка законопроектът предвижда механизъм, при който при установяване на увеличение на цените търговецът следва да може да докаже наличието на обективни икономически фактори, обуславящи увеличението. Подобен подход е оправдан от естеството на обществените отношения, тъй като информацията относно разходите, доставните цени, структурата на ценообразуването и икономическите параметри се намира изцяло в сферата на контролирания субект. Без наличието на изрично нормативно задължение за предоставяне на такава информация контролните органи биха били поставени в обективна невъзможност да извършат ефективна проверка.

Същевременно предложените правомощия на Комисията за защита на потребителите са съобразени с принципите на необходимост, пропорционалност и защита на търговската тайна. Информацията може да бъде използвана единствено за целите на конкретното производство или проверка и не може да бъде разгласявана извън предвидените от закона случаи.

Особено значение в законопроекта има въвеждането на показателя „справедлива цена“.

Необходимостта от създаването на такъв аналитичен инструмент произтича от обективните особености на съвременната търговска среда, характеризираща се с:

- висока концентрация в търговията на дребно;
- динамично променящи се ценови нива;
- множество промоционални механизми;
- значителни разлики между цените в различни търговски обекти;
- затруднена възможност за ефективно потребителско сравнение.

В тези условия за средния потребител е практически невъзможно да извършва в реално време информирана и обективна оценка на ценовите нива и отклоненията между отделните търговци.

Поради това законопроектът предвижда създаването на публичен аналитичен показател „справедлива цена“, който има единствено информативен, сравнителен и аналитичен характер.

Този показател:

- не представлява административно определена цена;
- не създава задължение за продажба на определена цена;
- не ограничава свободата на ценообразуване;
- не представлява форма на държавен ценови контрол.

Неговата цел е:

- да подпомага потребителите при вземането на информирани решения;
- да повиши прозрачността на пазара;
- да улесни анализа на ценовите процеси;
- да подпомага контролните органи при идентифициране на съществени отклонения;
- да създаде допълнителен механизъм за обществена и пазарна саморегулация.

В международната практика все по-широко приложение намират именно механизми за публична ценова прозрачност и аналитично наблюдение на ценовите процеси. Подобни системи за мониторинг, публично сравнение и дигитално наблюдение на цените функционират в различни форми в държави като Франция, Гърция, Хърватия, Португалия и други държави – членки на Европейския съюз. Те не представляват административно

регулиране на цените, а инструмент за прозрачност, информираност и ограничаване на нелоялни или спекулативни практики.

С оглед повишаване ефективността на контрола законопроектът предвижда и увеличение на санкциите при нарушения.

Практиката по прилагането на действащите механизми показва, че при значителна част от големите търговски оператори досегашният размер на санкциите не притежава достатъчен възпиращ и превантивен ефект. При предприятия с висок оборот и значителен пазарен дял сравнително ниските санкции могат да бъдат възприемани като приемлив икономически риск и да не постигат основната цел на административното наказание – превенция и преустановяване на нарушенията.

В този смисъл увеличаването на санкциите има за цел:

- осигуряване на реален възпиращ ефект;
- повишаване на превенцията;
- гарантиране на равнопоставеност между участниците на пазара;
- предотвратяване на системни нарушения;
- повишаване ефективността на контролната дейност.

Предвидените санкции са съобразени с тежестта на възможните нарушения, икономическите последици за потребителите и значимия обществен интерес, свързан със защитата на ценовата стабилност и прозрачността в чувствителен икономически период.

Съществен елемент от законопроекта е и задължението за ежедневно публикуване и предоставяне на ценова информация в машинно четим формат.

- Тази мярка цели:
- повишаване на прозрачността;
- улесняване на пазарния анализ;
- стимулиране на конкуренцията;
- създаване на възможност за бързо идентифициране на необичайни ценови отклонения;
- подобряване на информираността на потребителите.

Публичността и прозрачността на ценовата информация представляват едни от най-ефективните пазарни механизми за ограничаване на необосновани ценови практики, без да се нарушават принципите на свободната стопанска инициатива.

В заключение, предложеният законопроект представлява необходима, пропорционална и временна мярка, насочена към:

- защита на потребителите;

- гарантиране на прозрачност;
- ограничаване на необосновани ценови увеличения;
- предотвратяване на изкуствени ценови шокове;
- укрепване на общественото доверие;
- осигуряване на стабилност в периода след въвеждането на еврото.

Законопроектът създава балансиран механизъм, който съчетава свободата на стопанската инициатива с необходимостта от ефективна защита на обществения интерес и потребителите в условията на чувствителен икономически преход.

Вносители:

Христо Герев

Петър Иванов

Константин Проданов

Михаела Водова

Анга Зорцова

Даниел Парушев

Здравко Огнянов

Витко Сиракис

Димитър Петров

Емilia Петрова

Табачки Ковачева

Мван Яков

Асфандияр Бексез

Владимир Ракот

Товар Джигов

Ирина Димитрова

Иван Боланчев

Румен Миланов

Николай Юзверджан

Антон Кудов

Асен Бабаджанов

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

на Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите

1. Основания за приемане на законопроекта

Настоящият законопроект е обусловен от необходимостта от осигуряване на продължаваща, ефективна и предвидима защита на потребителите в условията на преход към еврото и в периода непосредствено след въвеждането му като официална парична единица в Република България.

Предвидените в Закона за въвеждане на еврото в Република България механизми за ограничаване на необоснованото увеличение на цените имат временен характер и са обвързани с конкретни срокове. Практиката и опитът от други държави – членки на Европейския съюз, показват, че рискът от необосновани ценови увеличения не се изчерпва с периода на двойното обозначаване или непосредственото въвеждане на новата валута, а продължава и след формалното приключване на преходните мерки.

Икономическата и обществената чувствителност към ценовите процеси в период на валутна трансформация остава висока и след изтичането на първоначалния преходен режим. В този период съществува реален риск от възникване на вторичен ценови натиск, обусловен както от пазарни очаквания, така и от възможност за спекулативно поведение след отпадане на временните контролни механизми.

Допълнителен фактор е съществено променената международна икономическа и геополитическа среда, характеризираща се с:

- продължаваща инфлационна чувствителност в рамките на Европейския съюз;
- нестабилност на енергийните пазари;
- колебания при цените на суровини и храни;
- нарушения във веригите за доставки;
- висока степен на концентрация в отделни сектори на търговията;
- засилени рискове от ценови спекулации при чувствителни потребителски пазари.

Тези фактори налагат необходимостта от по-дълъг преходен период на защита, който да позволи постепенно стабилизиране на пазарната среда и адаптиране на потребителите и бизнеса към новите икономически условия.

Законопроектът не въвежда изцяло нов режим, а доразвива и продължава действието на вече установени механизми, които са доказали своята практическа необходимост и обществена значимост.

Основната цел е да не се допусне рязко отпадане на защитните механизми и създаване на регулаторен вакуум, който би могъл да доведе до изкуствен ценови шок и до значително влошаване на общественото доверие в процесите по въвеждане на еврото.

2. Цели на законопроекта

Основните цели на законопроекта са:

- осигуряване на продължаваща защита на потребителите срещу икономически необосновано увеличение на цените;
- предотвратяване на спекулативни ценови практики в чувствителен икономически период;
- гарантиране на по-висока прозрачност на ценовите процеси;
- създаване на устойчив механизъм за контрол и анализ на ценовата динамика;
- повишаване на общественото доверие в пазарната среда и институциите;
- ограничаване на възможностите за злоупотреба с информационно и пазарно предимство;
- подобряване на информираността на потребителите;
- осигуряване на баланс между свободата на стопанска инициатива и обществения интерес;
- гарантиране на плавен преход към нормален пазарен режим след въвеждането на еврото.

3. Анализ на съществуващата ситуация

Практиката по прилагането на действащите механизми за контрол върху необоснованото увеличение на цените показва, че в условията на засилени инфлационни очаквания и висока обществена чувствителност се наблюдават значителни ценови колебания, които не винаги могат да бъдат обосновани с реални икономически фактори.

Контролните органи установяват случаи, при които:

- увеличенията на цените значително надвишават изменението на разходите;
- липсва ясна връзка между ценовото изменение и себестойността;
- ценовите изменения се реализират в кратки периоди без наличие на обективна икономическа необходимост;
- информацията за начина на формиране на цените е ограничена или непрозрачна.

Същевременно съществува значителна информационна асиметрия между големите търговски оператори и потребителите.

В съвременната търговска среда:

- цените се променят динамично;
- прилагат се множество промоционални механизми;
- използват се различни ценови модели;
- потребителят няма реална възможност да проследява в реално време движението на цените и тяхната икономическа обосновааност.

Това поставя потребителите в значително по-слаба позиция и налага необходимостта от създаване на допълнителни механизми за прозрачност и информираност.

4. Причини за удължаване действието на мерките

Предвиденият в Закона за въвеждане на еврото първоначален срок за действие на мерките се оценява като недостатъчен с оглед динамиката на икономическата среда и продължаващите рискове за ценова нестабилност.

Историческият и сравнителният европейски опит показва, че:

- чувствителността на потребителите към цените се запазва и след формалното въвеждане на еврото;
- част от ценовите увеличения настъпват именно след отпадане на първоначалните ограничения;
- рискът от спекулативно поведение се увеличава при отслабване на контролните механизми.

В редица държави – членки на Европейския съюз, включително Хърватия, са прилагани допълнителни мерки за наблюдение и контрол на цените и след формалното приключване на валутния преход.

Предложеното удължаване с една година има за цел:

- плавен преход към изцяло свободен пазарен режим;
- предотвратяване на внезапен ценови натиск;
- стабилизиране на потребителските очаквания;
- ограничаване на възможностите за ценови спекулации;
- съхраняване на общественото доверие.

5. Анализ на предлаганите мерки

5.1. Забрана за икономически необосновано увеличение на цените

Предложената уредба не въвежда държавно регулиране на цените и не ограничава свободното ценообразуване.

Законопроектът допуска всяко увеличение на цените, когато то:

- е икономически обосновано;
- е в пряка връзка с реални разходи;
- е съразмерно на икономическите фактори.

Регулацията въвежда единствено:

- изискване за прозрачност;
- доказуемост;
- наличие на обективна икономическа обосновка.

Това е съобразено с принципите на свободната стопанска инициатива и пазарната икономика.

5.2. Разпределение на доказателствената тежест

Предложеното решение, при което търговецът следва да докаже икономическата обоснованост на увеличението, е обусловено от обстоятелството, че:

- информацията за разходите;
- механизмите на ценообразуване;
- вътрешните икономически процеси;

се намират изцяло в сферата на контролирания субект.

Без подобен механизъм ефективният контрол би бил практически невъзможен.

Предвидената уредба е съобразена с принципа на пропорционалност и с естеството на контролираните обществени отношения.

6. „Справедлива цена“ – същност и цели

Въвеждането на показателя „справедлива цена“ представлява аналитичен и информационен инструмент, насочен към:

- подобряване на прозрачността;
- улесняване на потребителските сравнения;
- ограничаване на информационната асиметрия;
- подпомагане на анализа на ценовата динамика.

Показателят:

- няма задължителен характер;
- не представлява административно определена цена;
- не въвежда ценови тавани;
- не ограничава свободното ценообразуване.

Неговата функция е единствено:

- информативна;
- аналитична;
- сравнителна.

Подобни механизми за публично ценово наблюдение и анализ се използват и в други държави – членки на Европейския съюз, включително при наблюдение на пазари с висока обществена чувствителност.

В условията на динамична ценова среда „справедливата цена“ ще предоставя на потребителите ориентир за:

- пазарните нива;
- отклоненията в цените;
- общата ценова динамика.

Това ще съдейства за:

- повишаване на конкуренцията;
- ограничаване на нелоялни практики;
- стимулиране на пазарната прозрачност.

7. Причини за увеличаване на санкциите

Предвиденото увеличаване на санкциите е обусловено от необходимостта от създаване на реален превантивен и възпиращ ефект.

Практиката показва, че при предприятия с голям оборот ниските санкции често не изпълняват възпираща функция и могат да бъдат възприемани като част от оперативния риск на дейността.

Особено при:

- масови потребителски стоки;
- големи търговски вериги;
- високи обороти;
- широк пазарен обхват,

дори ограничени необосновани ценови увеличения могат да доведат до значителен обществен и икономически ефект.

Увеличаването на санкциите цели:

- гарантиране на ефективност на контрола;
- предотвратяване на системни нарушения;
- създаване на реален възпиращ механизъм;
- защита на обществен интерес.

Санкциите остават:

- пропорционални;
- индивидуализируеми;
- съобразени с тежестта на нарушението.

8. Очаквано въздействие

Икономическо въздействие

Очаква се:

- ограничаване на необоснованите ценови увеличения;
- подобряване на прозрачността;
- намаляване на възможностите за спекулативно поведение;
- стабилизиране на потребителските очаквания;
- ограничаване на вторичния инфлационен натиск.

Социално въздействие

Очаква се:

- повишаване на общественото доверие;
- по-висока защита на потребителите;
- подобряване на информираността;
- намаляване на общественото напрежение, свързано с ценовата динамика.

Въздействие върху бизнеса

Законопроектът не ограничава:

- свободното ценообразуване;
- конкуренцията;
- стопанската инициатива.

Изисква се единствено:

- прозрачност;
- доказуемост;
- икономическа обоснованост.

За добросъвестните търговци не се предвижда съществена допълнителна тежест.

9. Административна тежест

Предвидените механизми се основават основно на информация, която:

- вече се поддържа от търговците;
- съществува в счетоводните и търговските системи;
- не изисква създаване на изцяло нови процеси.

Електронното подаване и публикуване на данни ще позволи:

- автоматизация;
- намаляване на административните разходи;
- по-ефективен контрол;
- ограничаване на необходимостта от проверки на място.

10. Съответствие с правото на Европейския съюз

Законопроектът е съобразен с:

- принципите на свободната стопанска инициатива;
- защитата на потребителите;
- изискванията за пропорционалност;
- правилата на вътрешния пазар.

Предвидените мерки:

- не въвеждат административно регулиране на цените;
- не ограничават свободната конкуренция;
- не създават дискриминационни режими.

11. Заключение

Предложеният законопроект представлява необходима, пропорционална и обществено оправдана мярка в условията на чувствителен икономически и валутен преход.

Чрез него се осигурява:

- продължаване на защитата на потребителите;
- плавен преход към нормална пазарна среда;
- ограничаване на необоснованите ценови увеличения;
- по-висока прозрачност;
- засилване на общественото доверие.

Очакваният резултат е:

- стабилизиране на пазарната среда;
- по-висока защита на потребителите;

- ограничаване на ценовите изкривявания;
- укрепване на доверието в икономическите процеси и институциите.

Вносители:

Стефан Петров

Петър Иванков
Константин Продромов

Михаела Лозова

Ана Зорникова

Даниел Парушев

Здравко Димитров

Димитър Симеонов

Димитър Петров

Димитър Петров

Татяна Ковачева

Мелхем Кевел

Александър Беликов

Владимир Василев

Тодор Димитров

Ирина Димитрова

Иван Тодоров

Румяна Митичева

НУХАН ЮЗЕРТАН
Даван Кюмб

Асен Бабацел